

ViLHELMINA

Näringsliv, arbete & utbildning

NUMMER #6 - 2022

REDAKTION

Näringslivskontoret
Bogge Bolstad

Lärcentrum
Lars Gavelin

Arbetsmarknadsenheten
Chatarina Vesterlund

Utvecklingsenheten
Ulrica Olsson

Innehåll
Hannele Bång

Kontakt:
naringsliv@vilhelmina.se

Vilhelmina näringsliv, arbete & utbildning är ett nyhetsbrev som skapas och ges ut av Näringslivskontoret, Lärcentrum och Arbetsmarknadsenheten i Vilhelmina. Nyhetsbrevet ges ut ett par gånger per år med syftet att uppdatera vad som händer i respektive verksamhet.

ViLHELMINA LO!

INNEHÅLL

Sida #02 ~ Vi på redaktionen

Sida #03 ~ Innehåll

Sida #04 ~ Ledare

Sida #07 ~ Hjärteprojektet Emmas för barn och unga

Sida #8 ~ Bygga utbildning efter lokal efterfrågan

Sida #10 ~ Inlandsmässan hoppas på lösningar för framtidens utmaningar

Sida #12 ~ Fritidsbanken tar vara på utrustning som slängs

Sida #14 ~ Västerbotten Experience

Sida #16 ~ Framtidsgeneratoren

Sida #18 ~ Handtaget - en verksamhet för både social- och miljömässig hållbarhet

"You must never be fearful about what you are doing if it is right."

- Rosa Parks

TEMA: HÅLLBARHET

Detta nummer av Näringslivsnytt har temat hållbarhet. Hållbarhet är ett brett begrepp och innefattar såväl ekologisk hållbarhet som social och ekonomisk. En hållbar utveckling bygger på dessa tre dimensioner och de globala målen inbegriper samtliga delar.

I detta nyhetsbrev finns därför inslag som berör dessa tre former av hållbarhet, allt hämtat direkt från Vilhelminas Arbetsmarknadsenhet, Näringslivskontor och Lärcentrum.

LEDARE

Härliga höst - vi är mitt uppe i den årstid som tankar oss med energi inför vintern. Naturen exploderar i färgprakt, luften är klar och kall och solens strålar värmer fortfarande. Frysboxarna är för många av oss fyllda till brädden med älgkött, fisk, bär, potatis och svamp. Skogens skafferier, vardag för oss, men få förunnat att bara kunna hämta fantastiska råvaror i naturen.

Lyfter vi blicken från vår trygga idyll är det en helt annan verklighet vi möts av. Rapporter om värmeböljor, bränder, översvämningar och krig avlöser varandra med stora humanitära och ekonomiska följder. Verkligheten knacker på dörren och aldrig har väl ordet hållbarhet varit viktigare. Oavsett vilken roll eller situation vi befinner oss i så drabbas vi alla av det som händer och att ställa om till ett mer hållbart samhälle, en mer hållbar värld, är ett måste för framtiden!

Vad är hållbar utveckling? När det kommer till hållbarhetsfrågor är det lätt att tänka miljö, ekologi och utsläpp men hållbarhet handlar om så mycket mer än så! En hållbar utveckling inbegriper såväl ekologiska, som ekonomiska, kulturella och sociala aspekter och berör oss på alla nivåer i samhället. Jag har förmånen att på lokal nivå arbeta med dessa frågor dagligen i en verksamhet där hållbarhet är den röda tråden som genomsyrar allt vi gör. Att få följa en trasig möbel eller tygbits förvandling från förbrukad till att få nytt liv, där den får glänsa och spela huvudrollen i en ny produkt, är fantastiskt i sig. Att även få följa människan som står bakom produktens förvandling i hens utveckling, få se en person växa och blomma ut i en trygg miljö för att sedan gå vidare som en viktig pusselbit i ditt företag eller någon av kommunens verksamheter - det är häftigt! Med en stor portion vilja och gemensamma krafter kan vi tillsammans skapa hållbar utveckling som verkligen gör skillnad för oss som bor och verkar i Vilhelmina.

ANN-EVA HOLMSTRÖM

Arbetsledare Fritidsbanken & Handtaget

HJÄRTEPROJEKTET EMMAS VILL ATT UNGA SKA HITTA EN PLATS DÄR DE KAN VARA SIG SJÄLVA

Ricklundgården i Saxnäs är ett residens för konstnärer runt om i världen. Basverksamheten går ut på att tillhandahålla ateljé och främja fria konstnärers arbetsmöjligheter hos dem i Saxnäs. Utöver detta finns även ett konstmuseum som är väldigt uppskattat, samt ett nystartat projekt som vill ge barn och unga möjligheter att skapa, möta och se konst.

På Ricklundgården jobbar Tina Larsson och vi har träffat henne för att prata om deras verksamhet. Till Ricklundgården söker sig kända, okända och många nyexaminerade konstnärer från hela Sverige, men också från andra delar av Europa.

- Väldigt många kommer hit för att huset står på exakt den här kullen, berättar Tina, och med tanke på husets storlek finns också många möjligheter för olika konstnärer.

Den senaste perioden har många gästade Ricklundgården på grund av det nystartade projektet Emmas, en konstpedagogisk verkstad som ger möjligheter att såväl nå ut med sin konst som att möta lokalbefolkning och låna lokaler.

Projekt Emmas är en idé som kommer från hjärtat, menar Tina. Idén har funnits länge med gjorts om i den process som genomgått. Tina förklarar att det är ett sätt att ge barn och unga möjlighet att skapa, möta och se konst på ett sätt som kanske inte varit tillgängligt förut. Genom projektet får man en unik möjlighet att träffa konstnärer och ta del av olika konstekniker.

- Emmas har en egen anställd konstpedagog med koppling både mot professionell och barnpedagogisk verksamhet. Att ha en egen anställd på 75% är ovanligt - ja, har det någonsin funnits? säger Tina. Vi jobbar med elever på skoltid för att alla barn, oavsett socioekonomiska möjligheter, ska få delta på våra aktiviteter. Vi har också öppet hus klockan 14-20 på onsdagar, för att barn och unga ska ges tillgång till en verksamhet där man kan göra det man vill, skapa det man vill och må bra.

Genom Ricklundgården kan deltagarna i Emmas även få träffa professionella konstnärer på riktigt och se att det faktiskt kan vara ett framtida yrke för dem - även i glesbygden.

- Vi vill vara en del i att barn och unga i området kan känna att de har en plats där det är okej att vara den man är. Vi vill vara en del i att unga mår bättre, där konsten kan bidra till en positiv psykisk hälsa.

Projektet Emmas invigdes den 3:e juni 2022 och pågår till 2024. Just nu arbetar Tina och hennes kollegor för en förlängning av projektet. Deras yttersta mål är att Emmas inte ska fortsätta i projektform, utan som en egen verksamhet.

— BYGGA UTBILDNING EFTER LOKAL EFTERFRÅGAN

Vilhelmina Lärcentrum har i uppdrag att stödja företag och offentligt arbetsliv i kompetensförsörjning.

Vi bygger utbildningar efter behov från företagen, och i samarbete med dem, så att det blir en utbildning anpassad för branschen. Vi anpassar utbildning efter behovet lokalt, så att fler ska välja att stanna kvar.

Det finns flera olika typer av utbildningar att välja bland, beroende på behovet. Exempelvis har lärlingsutbildningar blivit populära, och även om behovet bara är en person på företaget, så kan vi skraddarsy en lösning. I lite större utbildningar söker vi samarbete med fler företag och fler kommuner, så att vi får tillräckligt underlag. Vi gör också antagningsintervjuer tillsammans med företagen, så att den sökande får en bild både av utbildningen och av företaget, i många fall blir det nästan som en liten anställningsintervju.

Som deltagare finansierar man oftast sina studier med studiemedel via CSN, så vi ser gärna korta utbildningar, så att kostnaderna för deltagarna inte blir för höga. Om du och ditt företag har behov av fler anställda eller vill kompetensutveckla din personal, så tveka inte att ta kontakt med oss!

Vilhelmina Lärcentrum har bland annat byggt dessa utbildningar efter lokal efterfrågan:

- Redovisningskonsult
- Bilmekaniker
- Event bartender
- Mat & dryck

INLANDSMÄSSAN HOPPAS PÅ LÖSNINGAR FÖR FRAMTIDENS UTMANINGAR

Det är äntligen dags för mässa igen, efter många års uppehåll. Inlandsmässan fokuserar detta år på ett hållbart samhälle, där förhoppningarna är att endas tillsammans och känna stolthet över bygden, ungdomarna och de fantastiska företagare som är verksamma i inlandskommunerna. Stort fokus läggs på framtidsfrågor, och en tillit att många svar finns här hos oss.

Efter många års uppehåll planeras återigen en Inlandsmässa som denna gång kommer äga rum i Dorotea i slutet av september. Per Lindberg, Inlandets Teknikpark, står tillsammans med flera samarbetspartners bakom evenemanget. Idén om att återupprätta en mässa grundar sig i att företagarna i inlandet behöver mötas och visa upp sig för invånarna, där en viktig målgrupp är ungdomarna som lever i inlandet.

- Jag har pratat med chefer som knappt känner till företag i grannkommunerna, och ungdomar som inte vet om vilka företag som finns på den egna orten, berättar Per. Huvudskälet är att skapa lite uppmärksamhet och intresse

kring våra företag, för de är en väldigt viktig del i vårt samhälle.

Per tror att det är bra att samla all kraft på ett och samma ställe, för att tillsammans mötas och utbyta kreativitet. Han menar att en mässa bidrar med mycket energi och att denna atmosfär i sig kan skapa bättre förutsättningar att både driva och etablera företag i inlandet - men också att bidra till en positiv utveckling av landsbygden på fler än ett sätt.

I inlandet finns många företag att vara stolt över. I Vilhelmina kommun, tillsammans med grannkommunerna Åsele och Dorotea, finns flera framgångsrika företag som till exempel exporterar en stor andel produkter runt om i världen, eller till och med är börsnoterade.

- Det trodde jag inte skulle hända när jag kom hit 2012, säger Per och skrattar. Det är häftigt att vi har detta i inlandet, men jag tycker också att det förtjänar mer uppmärksamhet. En husvagnsfabrik i Dorotea, tänk om någon skulle komma idag och säga

"Mina förväntningar är att vi ska vara stolta över vår bygd och känna en gemenskap."

- Per Lindberg, Inlandets Teknikpark

att "nu etablerar vi ett bolag i Dorotea som blir en av Sveriges två husvagnstillverkare"! Det är imponerande på många sätt.

Temat för årets mässa är ett hållbart samhälle. Detta grundar sig i att kraven på hållbara produkter och tjänster blir allt högre och att företagen ska arbeta i enlighet med Agenda 2030 och de 17 globala målen. Allt fler krav innebär större utmaningar inför framtiden, men Per tror att många svar finns i inlandet.

- Norrland ligger bra till vad gäller tillgång till fossilfri el och vatten, samt en bra miljö och god livsstil att leva i. Dessa är hårdvaluta och kommer bli än mer hårdvaluta i framtiden, menar Per. Detta är attraktiva faktorer och många människor väljer att flytta norrut just nu.

Under mässan finns ett fullspäckat schema med öppna seminarier. Eventet genomförs i samarbete med Smartbygd som fokuserar på smarta lösningar och ett hållbart samhälle utifrån civilförsvaret och räddningstjänst. Därför handlar många föreläsningar om detta, men inslag finns även kring till exempel fossilfri elproduktion, cybersäkerhet, infrastruktur, digitala vårdlösningar och utbildning.

Förväntningarna är höga och Per hoppas mycket på inlandets ungdomar;

- Mina förväntningar är att vi ska vara stolta över vår bygd och känna en gemenskap, att det här är bra och att vi inser hur viktigt det är att bygga på något tillsammans. Ungdomarna ligger mig varmt om hjärtat och jag tycker vi ska satsa mycket på de ungdomar vi har, för de är framtiden.

Fritidsbanken - HÅLLBARHET OCH AKTIV FRITID FÖR ALLA

Ett bibliotek - men med fritidsutrustning. Fritidsbanken Sverige är en ideell nationell förening som jobbar för att fler människor ska finna intressen och leva en mer aktiv vardag. Fritidsbanken finns på över 100 platser i landet, från Trelleborg till Kiruna. För att alla ska få samma möjlighet att prova på olika aktiviteter lånar de ut prylar under två veckors tid - kostnadsfritt.

Till Fritidsbanken kan du komma om du vill låna fritidsutrustning av olika slag. Fritidsbanken fungerar som ett bibliotek men med utrustning för olika typer av aktiviteter för olika åldrar. Det är helt kostnadsfritt för att alla ska få möjligheten att prova på, utan att det ska bli ekonomiskt eller miljömässigt ohållbart.

Ann-Eva Holmström jobbar som arbetsledare på Fritidsbanken. Hon förklarar att man kan låna allt ifrån en komplett slalomutrustning till innebandyklubbor, flytvästar, golfset och tält. Alla prylar som inkommer till Fritidsbanken är skänkta från företag eller privatpersoner, det kan vara både nytt och begagnat, vilket gör att utbudet varierar.

- Vi tar tacksamt emot allt och gör en bedömning på vad vi kan använda, berättar Ann-Eva. Vi lagar upp utrustning, och ibland använder vi bara reservdelar för att reparera något annat. Varje reservdel är värdefull för oss, den skapar meningsfull sysselsättning i verksamheten, bidrar till hållbarhet och får ett nytt liv som bidrar till en aktiv fritid.

Ann-Eva vädjar att man hellre ska lämna in sina saker som man har hemma, än att bara slänga dem. Därför har de satt upp en egen bod på Vilhelminas återvinningscentral där privatpersoner och företag enkelt kan lämna in saker de inte längre har användning för.

- Även om man tror att det man har i förrådet inte är något att ha så kan det vara användbart för någon annan. Det är bättre att lämna in och att vi får slänga i vår tur, menar Ann-Eva.

Ann-Eva förklarar att de tacksamt tar emot allt ifrån skidor, pjäxor och skridskor till pulkor, cyklar, fotbollar, hopprep, kängor och så vidare.

- Vi tar emot allt som går att använda på fritiden, för att vi ska kunna uppmuntra och inspirera alla, oavsett förutsättningar, att leva en aktiv vardag.

Fritidsbanken jobbar inte för att konkurrera med lokala företag. Ann-Eva klagar på att deras verksamhet finns för att barn och vuxna inte ska hindras att prova olika fritidsaktiviteter för att de kanske inte har ekonomiska möjligheter. De finns också för att människor ska upptäcka nya intressen och få ett aktivt liv, men kanske framför allt för att ta tillvara på helt fungerande utrustning som kan komma till användning istället för att slängas.

- Vissa kanske bara åker skidor två gånger per år, och att köpa ny utrustning varje år till barn som växer är inte hållbart. Vi vill uppmuntra till nya intressen och den som finner ett intresse kommer att vilja köpa egen utrustning vilket gynnar lokala företag. Det är viktigt att komma ihåg att vi endast lånar ut begagnad utrustning under en begränsad tid, vi säljer inte, säger Ann-Eva.

Fritidsbanken samverkar gärna med både företag, kommunal verksamhet och föreningar. Vi vill vara mobila och finnas på plats på exempelvis skolor, vid event eller aktivitetsdagar. Snart invigs Fritidsbankens nya lokaler på Tallåsvägen. Vill du skänka fritidsutrustning som du har hemma kan du endera lämna in dem direkt till Fritidsbanken eller genom deras bod på återvinningscentralen. Vill du låna utrustning kontaktar du Arbetsmarknadsenheten/Fritidsbanken. På fritidsbankens hemsida kan du se utbudet på den ort du befinner dig. Du lånar gratis under två veckors tid.

På återvinningscentralen i Vilhelmina finner du Fritidsbankens bod. Där kan du lämna in utrustning som du inte har användning för längre.

Fritidsbanken tar tacksamt emot alla olika typer av fritidsprylar.

VÄSTERBOTTEN EXPERIENCE

Vilhelmina kommun är en del i Västerbotten Experience (VX). Det innebär att vi arbetar för mer hållbarhet i besöksnäringen.

Tillsammans med andra kommuner, företag och destinationsorganisationer i Västerbotten arbetar Vilhelmina kommun utifrån fyra grundprinciper som Västerbotten Experience utgör. Dessa principer säger att en långsiktigt hållbar besöksnäring i Västerbotten:

- Är bra för boende
- Är bra för besökare
- Skapar arbeten och livskraftiga verksamheter
- Sker på naturens och kulturens villkor

Arbetsmetoden VX bygger på de kriterier för hållbarhet som Global Sustainable Tourism Council (GSTC) tagit fram. GSTC är en global organisation som startades på initiativ av FN och i VX-metoden har kriterierna anpassats så de är relevanta för oss i Västerbotten.

Flera Vilhelmina-företag är certifierade inom VX. Dessa är: Järjagården, Saxnäsgråden, Grönfjälls Fritidsby, Hotell Granen, Kittelfjäll Adventure, Camp Kittelfjäll, Kittelfjäll Skilodge, Kittelfjäll Vårdshus, Kittelfjällsliftarna och Gränssjöarna. Vill du som företagare inom besöksnäringen bli en del av Västerbotten Experience kan du kontakta oss på Näringslivskontoret så hjälper vi dig vidare.

Hållbarhetsområden

FRAMTIDSGENERATORN

Framtidsgeneratoren - ditt nästa steg mot ett hållbart företagande. Almi har tagit fram detta kostnadsfria verktyg för att du ska kunna öka din lönsamhet genom ett hållbarhetsperspektiv.

Framtidsgeneratoren är ett gratis verktyg som Almi tagit fram för företag, för att se hur man kan få högre lönsamhet genom ett hållbarhetsperspektiv. Det är inte bara inom ekologisk hållbarhet, som man kan tro, utan även inom:

- Affärsetik
- Arbetsmiljö
- Kund & Konsument
- Samhälle
- Mänskliga rättigheter

Tjänsten utgår alltid från där du och ditt företag befinner dig – oavsett om du har kommit långt i din resa eller om du står i början av den. Med Framtidsgeneratoren identifieras ditt nästa steg. Framtidsgeneratoren går ut på att man genom diverse olika frågor bryter ner

information till de viktigaste delarna, så att hållbarhetsarbetet inte blir ett för stort projekt. Istället tar man som företagare arbetet stegvis för att mäta med förändringen i längden. Din egen coach kommer tillsammans med dig ta fram verktyg för att gå ifrån ord till handling.

Efter arbetet med Framtidsgeneratoren har du fått insikter hur ett hållbarhetsperspektiv kan påverka positivt på hela företagets affärsmodell. Behöver du hjälp att komma igång hjälper vi dig gärna på Näringslivskontoret.

Mer information:

<https://www.almi.se/vara-tjanster/vill-du-vaxa/hallbar-utveckling/framtidsgeneratoren/>

HANDTAGET - EN VERKSAMHET FÖR BÅDE SOCIAL OCH MILJÖMÄSSIG HÅLLBARHET

Handtaget är en verksamhet under Arbetsmarknadsenheten i Vilhelmina. Många känner igen namnet för de många saker som man både tillverkar och säljer i sin butik på Tallåsvägen. Handtaget består av flera delar där det främsta syftet är att människor ska komma ut på ordinarie arbetsmarknad. Hos Handtaget ligger fokus på att återbruka saker som annars slängs, tillverka en ny produkt eller reparera och ge en gammal produkt nytt liv. Själva grundtanken är att med hjälp av kreativitet hitta användningsområden även för sådant som är trasigt. Handtaget utför även yttre uppdrag som vaktmästeritjänster, gräsklippning och snöskottning.

Handtagets verksamhet når en bred grupp människor och hittar meningsfull sysselsättning utifrån den enskilde individens förutsättningar. Med hjälp av Arbetsmarknadsenheten kan man få praktik eller anställning genom extratjänst/nystartsjobb i första hand inom kommunala verksamheter eller på företag. Behöver man stärka sina färdigheter inom något område för att bli anställningsbar finns den möjligheten på endera Handtaget, Cornelia eller Fotoarkivet. Alla uppdrag formas utifrån

eller Fotoarkivet. Alla uppdrag formas utifrån personerna som finns inom verksamheten så att det ska passa dem och deras utveckling. Verksamheten är ständigt föränderlig, men det viktigaste är de olika stegen som krävs för att lära sig och komma vidare.

Arbetsmarknadsenheten och Lärcentrum har ett nära samarbete vad gäller utbildning. Till exempel kan deltagare jobba på förmiddagen och läsa en kurs på eftermiddagen. Arbetsmarknadsenheten jobbar med Lärcentrum för att tillsammans titta på enskilda behov, så att varje person kan få den hjälp och kompetens som den behöver för att komma ut i arbetslivet.

Har du som företagare ett behov att fylla är du välkommen att kontakta Arbetsmarknadsenheten. Detta gäller dig som kan ta emot en praktikant eller anställa någon med bidrag.

Näringsliv, arbete & utbildning

NUMMER #6 - 2022

ViLHELMINA LA.

